

KRUISBESTUIVING

TIJDELIJKE PROJECTOPROEP

1/11/2024 tot 31/12/2025

TER INSPIRATIE

Om het bos doorheen de bomen te kunnen zien, en aan de slag te kunnen gaan met het thema, geeft ECRU graag enkele voorbeelden mee ter inspiratie.

CULTUREEL ERFGOED - NATUUR

Cultureel erfgoed is een creatie van de mens. Wat cultureel erfgoed is, wordt door een gemeenschap bepaald en gedragen. Maar welke plek heeft natuur daarin? Of het cultureel erfgoed in natuur?

NATUUR ALS BEPALENDE FACTOR IN EEN SAMENLEVING HOE EEN ZAK KOLEN DE SAMENLEVING VERANDERDE?

Klimatologische en geologische omstandigheden bepalen het leven van de mens op een bepaalde plek. De mijnstreek zou zich zonder de aanwezigheid van steenkool in de ondergrond, en de ontdekking ervan door geoloog André Dumont in 1901, nooit ontwikkelen tot de streek die ze vandaag is. De mijnbouw van de 20ste eeuw heeft een enorme stempel gedrukt op het uitzicht en het leven in Limburg.

Project: een wetenschappelijke ontdekkingsstocht ‘Kom je dino’s tegen in de mijn?’ voor kinderen rond het ontstaan van steenkool // een (straat)tentoonstelling met foto’s, prentkaarten ... over de evolutie van agrarisch gebied tot mijnstreek // een klankwandeling op de grens tussen mens en natuur (cf. project Bos-Grens van HRINS, bv. grens tussen natuur en het cultuurlandschap van de mijnen ...)

ERFGOED ALS PARTNER IN EEN DUURZAAM LEVEN HOE DUURZAAM ZIJN OUDE TECHNIEKEN?

Wij leven van de aarde. Lokale gemeenschappen dragen dan ook vaak kennis en vaardigheden in zich om het landschap en zijn natuur duurzaam te gebruiken en te bewaren. Denk bijvoorbeeld aan de moestuincultuur in vele samenlevingen, of aan de techniek van het ‘plaggen’ die tot op vandaag wordt toegepast op het heideland door natuurbeheerders. Generatie op generatie zijn kennis en technieken doorgegeven, als deel van het immaterieel erfgoed van een streek.

Project: een opendeurdag van moestuinen met *tips and tricks* over het gebruik van wisselteelt of bepaalde plantensoorten (vb. stinkertjes) in het bestrijden van ongedierte, het voeden van de ondergrond ... (cf. project MOES-tuin CAG) // een wandeling in een ‘cultuurlandschap’ (bv. heidegebied, wijers) met verhalen over het ontstaan van, het leven op en het duurzaam beheer van een dergelijk landschap // een podcast rond oude technieken in de landbouw ...

DE MENS ALS DEEL VAN DE NATUUR HOE EEN MENS DE NATUUR INTEGREERT IN ‘ZIJN NATUUR’?

De natuur is iets dat we delen, fysiek maar ook als een soort niemandsland. We spreken over ‘onze natuur’, of voelen de behoefte om tot rust te komen of elkaar op te zoeken in de natuur. We zoeken daarin vaak de helende werking van de natuur op, in de geneeskunde, maar evenzeer binnen sectoren als welzijn, toerisme en recreatie. De natuur is sinds eeuwen een belangrijke partner in het zorg dragen voor ‘onze natuur’, zowel mentaal als fysiek.

Project: het inrichten van een originele picknickplek- of moment // een lessenreeks rond het ambacht botanisch tekenen met een verwijzing naar historische kruidenboeken // een atelier met een herborist // een toneelstuk over offers, rituelen en gebeden waarin de mens de natuur gunstig probeert te stellen voor zijn eigen welzijn/gezondheid ...

CULTUUR - NATUUR

In de cultuursector zijn vandaag talrijke kruisbestuivingen terug te vinden tussen cultuur en natuur. De natuur is een onmisbare (inspiratie)bron voor de kunsten, terwijl de cultuursector een belangrijke partner voor de natuur lijkt te zijn. Cultuurmakers en kunstenaars helpen hun publiek bij het kijken naar en het waarderen van de schoonheid en de complexiteit van de natuur. Ze zijn vaak een kritische stem, een bron van inspiratie richting verandering in onze omgang met de natuur.

NATUUR ALS INSPIRATIEBRON VOOR CULTUUR

HOE EEN KEMPENDORP EEN DROOMBESTEMMING WERD VOOR KUNSTENAARS?

De wereld waarin we leven is druk-druk-druk en verandert in hoog tempo. In de tweede helft van de 19de eeuw is dat niet anders. Enkele kunstenaars ontvluchten de industrialisering in de steden en zakken af naar de regio rondom Genk. Daar laten ze zich inspireren door het omliggende landschap, toen nog grotendeels verlaten, bar omliggend heideland. Vanuit deze beweging ontstaat de Genkse school (1850-1950), een kunstbeweging waarin het landschap een centrale rol speelt.

Project: een atelier schilderen op een locatie gekend van één van de schilderijen uit de Genkse school // een rondleiding in het Emile Van Dorenmuseum met als gids een landschapsexpert of bioloog // een TikTok-reeks met dans geïnspireerd door het lokale landschap ...

CULTUUR IN DE STRIJD VOOR NATUUR

HOE CULTUUR STOF KAN DOEN OPWAAIEN?

Cultuur zegeviert als ze in haar eigen biodiversiteit kan floreren, wanneer ze voorbij grenzen en hokjes kan werken. Cultuur heeft de luxe een keuze te kunnen maken uit verschillende maatschappelijke vraagstukken. Kunstenaars en artiesten kunnen maatschappelijke thema's op een andere manier bespreekbaar maken. Ze vertellen een verhaal en kunnen een emotionele impact hebben op mensen. Cultuur is daardoor de geschikte partner om het debat aan te gaan met mensen rond milieu of klimaat.

Project: een pop-upmuseum in de winkelstraat rond circulaire economie // het creëren van een landschapschilderij met zwerfafval uit de regio // het inrichten van een Eco Leeshoek in de lokale bibliotheek ...

Tot slot, laat je niet afremmen in je ideeën, of door de weidsheid van dit thema. Vertrek vanuit je eigen positie, ook jij kan inspirerende kruisbestuivingen teweegbrengen!